

ತಿಲ್ಲಾನ

ಸಂಪಾದಕರು, ಗಾಂಧಿಬಾವನಾ, ಬೆಂಗಳೂರು

TIBLANA

Monthly bulletin of Ganabharathi (R)

ಸಂಪುಟ ೧ ಸಂಚಿಕೆ ೧೦

Vol 1, No 10, June 1994

ಜೂನ್ ೧೯೯೪

ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ|| ಟಿ. ಎನ್. ನಾಗರತ್ನ

ಗಾನಭಾರತಿ ವತಿಯಿಂದ ವಿಣೆ ಶೇಷಣ್ಣ ಭವನದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವ
೧೭-೬-೧೯೯೪ ಶುಕ್ರವಾರ ಸಂಜೆ ೬ ಗಂಟೆ (೧೮/೧೯೯೪)

ಡಾ ನಾಗರಾಜರಾವ್ ಹವಾಲ್ದಾರ್	—	ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತ
ಶ್ರೀ ಶರಣ ಕುಮಾರ	ತಬಲ
ಪ್ರೊ ಬಿ. ಸೋಮಶೇಖರ	—	ಹಾರ್ಮೋನಿಯಮ್

ಪ್ರಾಯೋಜಕರು

- * ಶ್ರೀಮತಿ ಯಮುನಾಬಾಯಿ ಆರ್. ರಾವ್ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಪತಿ ಡಾ ಎಂ. ಆರ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್
- * ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹಯ್ಯನವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಪುತ್ರ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಲ್. ರಾಮಚಂದ್ರ
- * ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಪರವರಾಜನ್ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಅನುಜ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಾಮಪ್ರಸಾದ್

೨೪-೬-೧೯೯೪ ಶುಕ್ರವಾರ ಸಂಜೆ (೧೯/೧೯೯೪)

೬ರಿಂದ ೭-೧೫	ಕುಮಾರಿ ಬಿಂದುಮಾಲಿನಿ	ವಿಣೆ
	ಶ್ರೀ ಆರ್. ದಾಸಪ್ಪ	ಮೃದಂಗ
೭-೧೫ರಿಂದ ೮-೩೦	ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶ್ರೀನಾಥ್	ಗಾಯನ
	ಶ್ರೀ ದೀಪಕ್ ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ	ಪಿಟೀಲು
	ಶ್ರೀ ಆರ್. ದಾಸಪ್ಪ	ಮೃದಂಗ

ಪ್ರಾಯೋಜಕರು

* ಶ್ರೀ ಕೆ. ರಾಮರಾವ್

- * ಶ್ರೀ ವಿ. ಮುರಳೀಧರರಾವ್ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಅನುಜ ಶ್ರೀ ವಿ. ಸುಧಾಕರರಾವ್

Ganabharathi presents at Veene Seshanna Bhavana

17-6-1994 Friday 6 pm (18/1994)

Dr Nagaraja Rao Havaladar	Hindustani vocal
Sri Saran Kumar	tabla
Prof B. Somasekhar	harmonium

Sponsors

- * Dr. M.R. Raghavendra Rao in memory of his wife
Mrs Yamuna Bai R. Rao
- * Sri S.L. Ramachandra in memory of his father
Sri S.R. Lakshminarasimhiah
- * Sri S. R. maprasad in memory of his brother Sri S. Varadarajan

24-6-1994 Friday evening (19/1994)

6 to 7-15	Ms Bindumalini	veena
	Sri R. Dasappa	mridanga
7-15 to 8-30	Sri N. Srinath	vocal
	Sri Deepak K. Murthy	violin
	Sri R. Dasappa	mridanga

Sponsors

- * Sri K- Rama Rao
- * Sri V. Sudhahara Rao in memory of his brother Sri V. Muralidhara Rao

23-6-1994 Thursday 6 pm

Gamaka Maestro **Krishnagiri Krishna Rao** evening

Sponsored by Karnataka Gamakakala Parishat and Kumara Vyasa Gurukula

25-6-1994 Saturday 6 pm

Smt. Usha Char (USA) Karnatak vocal
presented by Sri Tyagaraja Sangeeta Sabha (R)

FUTURE EVENTS

- 15-7-1994 (1) Sri K.S. Jayaram (flute) (2) Ms A R. Vasudha (vocal)
23-7-1994 Smt Jayanti Krishnan (veena)

ರಾಗದರ್ಶನ : ಖರಹರಪ್ರಿಯಾ

ಆ : ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿಸಿ ಸ
ಆ : ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ } ಖರಹರಪ್ರಿಯಾ

ಈ ರಾಗವು ಖರಹರಪ್ರಿಯಾ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಖರಹರ ರಾಗ. ಅಂದರೆ ಖರಹರಪ್ರಿಯಾ ರಾಗ. ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರಗಳಾದ ಪಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಮಗಳೊಡನೆ ಚತುಶ್ಚಕ್ರ ರಿಷಭ. ಸಾಧಾರಣಗಾಂಧಾರ. ಶುದ್ಧ ಮಧ್ಯಮ, ಚತುಶ್ಚಕ್ರ ಧೈವತ ಮತ್ತು ಕೈಶಿಕ ನಿಷಾದ ಸ್ವರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲು "ಹರಪ್ರಿಯಾ" ಎಂದು ಹೆಸರಿದ್ದು, ಟಿಪ್ಪಣಿಯಾದಿ ಸಂಪಿಗೆ ಸ್ಥೂಲೋಂದಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ "ಖರ" ಎಂಬುದನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತದ ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಗವಾಗಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂರ್ಛನವನ್ನು

ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಗಾನರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕರಾಗ. ಆರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಗಾಂಧಾರ ಚತುಸ್ತುತಿ ಧೈವತವೂ ಅಪರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಕೈಶಿಕ ನಿಷಾದ ಮಧ್ಯಮವೂ ರಾಗಧಾಯಾಸ್ವರಗಳು. ರಿಷಭ ಮತ್ತು ಪಂಚಮ ನ್ಯಾಸ ಸ್ವರಗಳು. ಪಡ್ಡು-ಪಂಚಮ, ರಿಷಭ-ಧೈವತ, ಗಾಂಧಾರ-ನಿಷಾದ ಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಾದಿ-ಸಂವಾದಿಗಳು. ಪ್ರತ್ಯಾಹತ ಗಮಕ ಪ್ರಯೋಗ ಈ ರಾಗದ ರಂಜನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕ-ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಯರಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೇಳ. ತ್ಯಾಗರಾಜರು ತಮ್ಮ ಆನೇಕ ಅಮೋಘ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ರಾಗವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ತಂದರೆನ್ನಬಹುದು.

ಇದು ಪಂಚಮೂರ್ಛನಕಾರಕ ಮೇಳ. ಈ ರಾಗದ ರಿಷಭ, ಗಾಂಧಾರ, ಮಧ್ಯಮ, ಪಂಚಮ ಮತ್ತು ನಿಷಾದದ ಮೂರ್ಛನಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹನುಮತೋಡಿ, ಮೇಚ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಹರಿಕಾಂಠೋಜಿ ನಲಭೈರವಿ ಮತ್ತು ಧೀರಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಚನೆಗಳು

ಚಕ್ಕನಿರಾಜ- ಅದಿತಾಳ-ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರು	
ರಾಮಾನೀಯಡ -"- -"	
ರಾಮನೀಸಮಾನ-ರೂಪಕ -"- -"	
ಕೋರಿಸೇವಿಂಪ -ಆದಿ -"- -"	
ನಡಚಿ ನಡಚಿ -"- -"	
ಸಂಕಲ್ಪಮಿ -"- -"	ಪಟ್ಟಿಮ್ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅಯ್ಯರ್
ರಾರಾವನಿಜಿಲಚಿತೆ-"- -"	ಮೈಸೂರು ವಾಸುಗೇವಾಚಾರ್ಯರು
ಶರಣಾಗತ -"- -"	ಮುತ್ತಯ್ಯ ಭಾಗವತರು
ಭಾರತಿದೇವಿಯ -ಆದಿ -"	ಪುರಂದರದಾಸರು
ನವನಂದಿನಿ -"- -"	ಟಿ. ಚೌಡಯ್ಯನವರು

ಆರ್. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ

ರಸ ಪ್ರಶ್ನೆ ೮

- ೧ ಕನಕದಾಸರ ಮೂರು ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಕಾವ್ಯಗಳು ಯಾವುವು ?
- ೨ ಜಯದೇವ ಕವಿ ರಚಿಸಿದ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಹೆಸರೇನು ?
- ೩ ತಿರುವಾಂಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬಹುಭಾಷಾ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು ಯಾರು ?
- ೪ ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದ ಹೆಸರೇನು ?
- ೫ ಸಂಗೀತ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಯಾವ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು ?

ಸೂಚನೆ : ಲಿಖಿತ ಉತ್ತರಗಳು ಗಾನಭಾರತೀ ಕಚೇರಿ ತಲಪಲು ಕೊನೆಯ ದಿನಾಂಕ ಜೂನ್ ೧೦, ಉಳಿದ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಹಿಂದಿನಂತೆ.

ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರಂ (೧೮೯೩-೧೯೭೯)

ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರನ್ನು ನೆನೆಯುವುದೆಂದರೆ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರ 'ಗೀತಾಂಜಲಿ'ಯ ಮೊದಲ ವಚನವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದಂತೆ :

"ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೊನೆ ಇಲ್ಲದವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವೆ—ಹೀಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಹಿಗ್ಗು. ಈ ಪರಕಂ ಪರಡಿಯನ್ನು ನೀನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಒರಿದು ಎಣಿಸುತ್ತಿರುವೆ, ಮತ್ತು ಸದಾ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ರಸವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿರುವೆ. ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ಓಟಿ ಪೀಪಿಯನ್ನು ನೀನು ಬಿಟ್ಟು ಕಣಿವೆಗಳ ಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಯ್ದಿರುವೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಚಿರಂತನ ನವಸ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸಿರುವೆ...."

ಚಿರಂತನ ನವಸ್ಥನೆಗಳನ್ನು (melodies eternally new) ಹಾಡಿದ ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿಯೇ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ. ತೆಲುಗುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಧರ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಆರಸರ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಂಗೀತ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಧರ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ವರ್ತಮಾನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿ ಆರಳಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ವಿನಯಶಾಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ, ವಿವೇಕವಾಣಿ, ನಿಕಟ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಅಧ್ಯಯನ ಚಿಂತನ ಮಂಥನ ಪ್ರವಚನಗಳಿಂದ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ಇವರ 'ಗಾಂಧೀ' ಉದ್ಗ್ರಂಥದ (ಮೂರ್ತಿ ಚಕ್ರದುರ್ಗೇಶ್ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿ) ಹೊದಿಕೆಯ ಕೊನೆ ಪುಟದಲ್ಲೊಂದು ಕೆಲವು ಪಂದಿಗಳು "....ಶ್ರೀಮನ್ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರವರು....ಭಾನು ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕನ್ನಡಗಳಲ್ಲಿ ಇವರದು ಒಳ್ಳೇ ತಿಳಿವಳಿಕೆ; ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಿರವಾದ ವೈದ್ಯಪ್ಪ, ಮತ್ತು ಕವಿತಾಶಕ್ತಿ; ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ; ಇವರ ಮನೆಮಾತಾದ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ತು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧವಾದ ಲೇಖನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ....ಶರ್ಮರ ನಿರ್ಮಲ ಶಿಲಪೇ ಅವರ ಶೈಲಿಯ ಆತ್ಮ...."

ಇಂದಿನ (೧೯೯೦ರ ದಶಕದ— ರಾಕೆಟ್ ಯುಗ ?) ರಭಸ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಪಾತ್ರವೇನು ? ನೆಲೆಯೇನು ? ವಾಗಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸಾಂತ್ವನ ಉಡಬೇಕಾದ ಈ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲೆ ವರ್ತಮಾನ ಜೀವನದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ಯಾಜೆಟ್ ಕೃತಕತೆಗೂ ಕರ್ಕಶ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಆರಚಕಗೂ ಅತಿಶಯ ರಾಕೆಟ್‌ವಗಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಕೊಂಡು ಸತ್ವ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅನಂದ ಬಿತ್ತರಿ ಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಸಂಗೀತಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತಿರುವ ಅನುತ್ತ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ರಸಿಕರಲ್ಲರೂ ಶರ್ಮರು ಐದು ದಶಕಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಬರೆದ ಈ ನೋವಿನ ನಂದಿಯಲ್ಲಿ, ಇಂದಿನ ವೇದಿಕೆ ಸಂಗೀತವೆಂಬ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಒಳವಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗಮನಿಸದಿರಲು : "....ಹಾಡುವವನಿಗೆ ಸಹಾಯರಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಚಿಕ್ಕವಾದ್ಯಗಳವರು ಸಮಾನರಾಗಿ, ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಧಾನರಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಸಂಖ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಮನ್ವಳೆಯ ಬಾಯಿ, ಹಾಡುವವನ ಬಾಯಿ ಎರಡೂ ಸಮಾನವೇ ಅಲ್ಲವೇ ? ಹೀಗಾಗುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಹಾಡನ್ನೂ ಹಾಡಿದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಕೈಲಾಗುವಷ್ಟು ಅವರ್ತಗಳ ಸ್ವರವನ್ನು ಹಾಕದೆ, ಪಲ್ಲವಿಯ ಕತ್ತರಿದಾಟು ಕೆಲಸ ತೋರಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಈಗಿನ ವಿದ್ವಾಂಸನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗುವುದರಿಂದ ಈಗಿನ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ತಾಳಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಅಂಗಗಳನ್ನೂ ಅರಿತವರಿಗೇನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಗೂ ಅನಂದವೋ ಅಶ್ಚರ್ಯವೋ ಆಗುವವೇ ಹೊರತು, ಅರಿಯದವರಿಗೆ ಆಗುವುದೇನು ? ಅಸಹ್ಯ. ಇನ್ನೇನಿದೆ ? ಸಭಾ ನಾಯಕನಾದ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಯಾವುದೋ ಜಾತಿಗೆ ಯಾವುದೋ ತಾಳದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿ ಎತ್ತಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಚಿತ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಂಗದ ಜಾತಿ ಭೇದಗಳನ್ನು ತೋರುವಾಗ ತಾಳ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಭಯದಿಂದ

ಮುಖವೆಲ್ಲವೂ ಬೆವರುತ್ತಿರಲು, ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ತೊಗಲೇಳುವ ಹಾಗೆ ಕೈ ತಟ್ಟುತ್ತ, ಮುಖವನ್ನು ಮುಡಿಹಾಕಿ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗಂಟಲು ಒಣಗಿ ಗರಸಾಗುತ್ತಿರಲು ಕೈಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತ ಮಾಡುವ ವಿಹಾರಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಏಟೀಲು ವೃಂದಂಗಳವರೂ ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಮೀರಿಸಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕರಕರ ಡಮಡಮ ಧ್ವನಿಗಳೊಡನೆ ಸಭ್ಯರಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವೀರಾವೇಶವುಳ್ಳವರು ಕೆಲವರು ಶಕ್ತನುಸಾರವಾಗಿ ತಾಳವನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ತಟ್ಟುವ ಪಟಪಟ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ನಾದ ನಶಿಸಿ ಲಯ ಲಯಿಸಿ, ಯಾವುದೋ ನಿರ್ಘೋಷವೊಂದು ಕಿವಿಗಳನ್ನು ದಿಮ್ಮು ಹಿಡಿಸುತ್ತಿರಲು ಅಂಥ ಸಂಗೀತದ ಜಂಝಾಮಾರುತದಲ್ಲಿ ಭಾವಕ್ಕೂ ರಸಕ್ಕೂ ಭ್ರಾಂತಿಪಟ್ಟು ಬಂದ ರಸಿಕರಿಗೆ ಬೇಸರವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು ಬಂದೀತು ? ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಗಡಿಯಲ್ಲಿ ದುಂಬಿಗಳಿಗೇನಿದೆ !”

ರಾಳ್ವೆಪಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಪುಟ್ಟ ಓಟಿ ಪೀಟಿಯ ಒಟಿದನಿ ಇವು — ಅವರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಮಾಗಿ ದಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಂದು — ಅಧಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕ ಶಾಂತ ಅಭಿಜಾತ ಸೃಜನ ಶೀಲ ನಿಧಾನ ಗಂಭೀರ ಸಂಗೀತದ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗೆ ಪರಿಶುದ್ಧ ಕಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವಗಳ ಕಾರಣವಾಗಿಯೇ ಅಹರ್ನಿಶೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಗಾನಭಾರತೀ ಸಂಸ್ಥೆ ಈ ಮಹಾ ಪುರುಷನಿಗೆ ನಮೋ ಎನ್ನುತ್ತದೆ, ಇವರು ತೋರಿಸಿರುವ ಋಜುವರ್ಗಗಾಮಿಯಾಗಿರಲು ಸದಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ರಸಿಕರು ಜಾಗರೂಕರಾದ ಹೊರತು ಕಲೆ ಅಭಿವರ್ಧಿಸದು. ರಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಗಾನಭಾರತೀ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

BETWEEN OURSELVES

Dear Rasikas

A music organization in its infrastructure is a delicate finance-balancing triangle : rasikas, organization and artists are the three vertices. Rasikas pay for music, organization administers it and artists receive remuneration therefor.

You are well aware of the fact that Ganabharathi is just not that mechanical or commercial. Something more than that. Of course, financial soundness gets priority here. But this is consistent with the overall goal of this unique cultural body. Unique ? Yes : here money does not call the tune but love does; organization does not impose the programme but the local need does ; and here 'star-valued' mass spinners do not serve a make-believe superficiality called music, but "full many a flower is born to blush unseen and waste its sweetness on the desert air" such flowers are discovered and encouraged to radiate their musical fragrance.

Ganabharathi in addition to being a registered voluntary cultural body is a great feeling, a movement, and a renaissance to fulfil the people's aspirations in the field of classical arts. Such a lofty and

amorphous goal to be translated into perceptible ground reality for the overall good of the society requires expertise, dedication, selflessness, tenacity and determination. In short, it demands from the workers the will to achieve the goal through the fairest of fair means, Buddhalike—means determining the goal, and goal defining the means.

If you subscribe to this philosophy join the main stream of Ganabharathi and help it to develop multidimensionally : concerts, school, library, museum,....(sky is the limit for a willing group of service-minded people). You have a right to exist well, and you have an obligation to the other members of the society to enable them to exist well individually and societally. It is in the latter that we seek your active cooperation: participation, donation, service, ideas etc. Ganabharathi is yours, ours and everyone's.

Ganabharathi Sangeeta Nritya Saala has now started giving training to ladies in the singing of Sivasarana vachanas, Haridasa keertanas and Kannada lyrics (sugam sangeet). With this latest addition, the options open in this Government-recognized institute are Karnataka vocal, Bharata Natya, violin, veena, flute, mridanga and vachana-keertana gayana. In and around Veene Seshanna Bhavana leaves do sprout and flowers do blossom, of course, but additionally they also sing ! Ritugaana at its best.

When Veene Seshanna Bhavana (26-10-1991) was not even a distant dream Ganabharathi (R) was conducting its concerts quite often at Sri Vaishnava Sabha Bhavana. One particular rainy evening when Mrs Shanta Bai Koutal was singing Hindustani music to a sparse assembly in that dimly lighted big hall there walked in unannounced the Hindustani-Sangeeta-Ganga-Devi Dr Mrs Gangubai Hanagal! The visit was as unexpectedly delightful as her impromptu speech was admirably meaningful : "Genuine worshippers of great music will never run short of talents or funds in their singleminded pursuit." The great lady was again in the City, 1992, to felicitate Sri Titte Krishna Iyengar on his getting the first Kanaka-Purandara Prasasti (1991). Hesitatingly we invited her to visit the Bhavana and have a look at the Ganabharathi Sangeeta Nritya Saala forging ahead. She came, she saw and she complimented the Saala for its vision : catch them now and reap the benefit later. "Our auditorium should be blessed by your divine music." That was our request. "I am honoured to be asked to sing at the

Bhavana which bears the name of one of our highly respected rasa-rishis. At the Belgaum Congress session I was fortunate to receive his blessings in addition to Rashtrapita Gandhiji's." We celebrated her eightieth birthday on 14-8-1993 and the Bhavana resounded with her divine music. We join the nation in offering our humble felicitations to Mrs Gangubai on her getting the 1992 Kanaka-Purandara Prasasti.

Dr P.T. Narasimhachar (Putina) and Dr A.N. Moorthy Rao are donors, wellwishers and pillars of Ganabharathi. Great ideals, sound literature, celestial music, and the finest things of life have gone into the making of these literary giants. The joy Prof Moorthy Rao spread amongst us on the day of the inauguration of the Bhavana is still fresh in our minds. He wrote (17-11-1991) "Chaffing apart, and your modesty apart, *you* Ganabharathi people have worked a miracle. Off with the hat that isn't there." Putina, despite failing sight and unsure hearing made it a point to visit the Bhavana, feel its warmth, hear its unheard melodies and get rejuvenated: "It would appear Veene Seshanna has garnered here the best of selfeffacing talents, to serve his cause: cause of classical arts." Our respectful greetings to these nonagenarian scholars on their getting the Pampa Prasasti, Putina for 1991, and Moorthy Rao for 1992. The veteran journalist Sri Patil Puttappa gets the coveted TSR-award meant for that branch of human creativity. We offer our hearty congratulations to Papu.

Yours in service

Ganabharathi (R)

21-5-1994

Donations etc received between 26-4-1994 and 21-5-1994

Rs 100 or more recorded here	Rupees
Dr K.G. Ramakrishna & friends 125
Mr Divakara K.R. Udupa (USA) 4000
Academy Newspapers P Ltd 150
Mr K. Gopalakrishna Rao 200
Ganabharathi Sangeeta Nritya Saala 10000
Dr K. Shankar 5000
The Hindu 300

ADVERTISEMENTS

Best compliments and hearty congratulations to *Tillana* from

- * M/S Agromore Private Limited
Mysore Road Bangalore 560 026
- * Sri M. Sripada Rao, Secretary NIE, and
Smt Shakuntala Rao, Corporator, Mysore
- * M/S Indavara Engineering Co Pvt Ltd, Mysore
- * Dr H. S. Venkatesh BSc MBBS MD (Nimhans)
Sowmya Mental Health Centre and EEG Clinic APMC Complex
Seshadri Iyer Road, Mysore 570 021 Phone 30138
- * Dr T. Balakrishna Achar MBBS MD FICA
Consultant Physician and Cardiologist (UK certified)
372/5 Parimala Complex Chamaraaja Double Road
Mysore 570024 Phone 26362
- * Mrs Padma Jagadish & Ms Lipica Lovanya Jagadish
* Bhavani Foods Pvt Ltd
Manufacturers of Orkay Instant Food
Mysore 570 016 Phone 26166

ರಸ ಪ್ರಶ್ನೆ ೭ರ ಉತ್ತರಗಳು

- ೧ ಶ್ರೀ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು
- ೨ ವೆಂಕಟೇಶ್
- ೩ ಶ್ರೀತ್ಯಾಗರಾಜರು
- ೪ ಶ್ರೀ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣ ನವರು
- ೫ ಮದರಾಸು

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಬರೆದವರು ಸರ್ವಶ್ರೀ

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾದ್, ಜಿ.ಆರ್. ರಶ್ಮಿ, ಆರ್.ಲಲಿತ, ಎಸ್. ಪದ್ಮ, ಆರ್. ಮಂಗಳ,
ಬಿ. ಶೋಭಾ, ಪಿ. ಮೀರಾ, ಆರ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್, ಆರ್. ಕೇಶವಚಂದ್ರ, ಆರ್. ಶಶಿರೇಖ,
ಮಮತಾಶೆಟ್ಟಿ, ವನಜರಾಜ್, ಗುಂಡೂರಾಜ್, ಚಂಪಕವಲ್ಲಿ

ಪಿಟೀಲೇವಾದಕರೆಂದರೆ ಚೌಡಯ್ಯನವರಯ್ಯಾ ಎಂದು 'ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತಿ'ಗಳಾಗಿ ಮೆರೆದ ಈ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಗಂಡುಗಲಿ ಆಸಾಧಾರಣ ಸಾಧಕ, ಅಪಾರ ವಿನಯಶಾಲಿ, ಅನುಪಮಗುರು ಮತ್ತು ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರ. ಸಂಗೀತ ಪ್ರಪಂಚದ ಆಚೆಗೆ ತೀರ ಮುಗ್ಧ : ಇವರ ಸರ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಂಗೀತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಗಾನಭಾರತಿ ತನ್ನ ಕೈಕರ್ಯವೊಂದಕ್ಕೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳೋ ಎಂಬಂತೆ. ಎಂದೇ ಕಲಾವಿದ ಚೌಡಯ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚೌಡಯ್ಯ ಕೂಡ—ತಮಿಳರ ಒಲುಮೆಯ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ Soundayya ಸೌಂಡಯ್ಯ ಅಂದರೆ ನಾದಸಂಖ್ಯವಿವೇಕ ಕಲಾವಿದ ಹಾಗೂ ಭದ್ರ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವ್ಯಕ್ತಿ—ಅನೇಕ ದಂತ ಕಥೆಗಳಿಗೂ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಜೀನಿಯಸ್ (genius ಮಹಾಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ) ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ ? ಈತ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಸ್ವೋವಚ್ಛ ಶೀಲವ್ಯಕ್ತಿ, ಪವಾಡ ಪುರಷ ಅಲ್ಲ ; ಮಾನವೇತಿಹಾಸದ ಗುಪ್ತಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಪರ್ವಬಿಂದು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಮಾಯತಿ ಕಸಾಯಿ ಖಾನೆಯ ಶಿಶುವಲ್ಲ ; ವಿಶ್ವದ ಅನಂತ ವ್ಯವಿಧ್ಯದ ಅಪಾರ ತುಮುಲದ ವಿಶಾಲ ತಳದಲ್ಲಿ ಅವಿಂಡ ಏಕಸೂತ್ರತೆ ಗುರುತಿಸಿ ಪರಂಪರೆಗೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ಕೊಡುವ ಸಂಪಾತಿತೀಕ್ಷ್ಣ ದೃಷ್ಟಿ ಇರುವಾತ, ಸಂತ ಅಥವಾ ಅನುಭಾವಿ ಖಂಡಿತ ಅಲ್ಲ ; ನೂತನಾವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಗೈದು ಸೌಂದರ್ಯಸೀಮೆಯ ಸರಹದ್ದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಅಸೀಮ ಸೌಂದರ್ಯಾರಾಧಕ, ಜೀವನವಿಮುಖಿ ಅಲ್ಲ ; ಎಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಮುಂತಾದ ಪೂರ್ವಸೂಚನೆ ನೀಡದೆ, ಸಂದರ್ಭದ ಶಿಶುವೋ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡುವಂತೆ, ಜನಿಸುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನ, ಸಂಭವಾಮಿ ಯುಗೇ ಯುಗೇ ಆಗ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. "ಸ್ವಂತತ್ವ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಮತ್ತು ಈ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸದಿದ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಮಾಡಿ, ಈತನ ಆಗಮನವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಒದಗಿರದಿದ್ದ. ಪರಮಾದ್ಭುತ ಮೌಲ್ಯಯುತ ಜ್ಞಾನಪ್ರದಾಯಕನೇ ಜೀನಿಯಸ್." ಇದು ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ ನೀಡಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ.

ತಿರುಮಕೂಡ್ಲ ನರಸೀಪುರದ ಅಜ್ಞಾತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನನ. ತಂದತಾಯಿ ಸಂಗೀತ ಪ್ರೇಮಿಗಳು, ಕೊಂಚ ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅಂದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ "ಪ್ರಾಚೀನ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ವರ್ತಮಾನ ನ್ಯಾಸಧಾರಿ" ಎನ್ನುವ ಅಂತಸ್ತೇನೂ ಜನ್ಮತಃ ಈ ಶಿಶುವಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂತರಿಕ ತುಮುಲ, ಅಥವಾ "ಇರದುದರಡೆಗೆ ತುಡಿವ" ಒಯಕೆಯ ತೀವ್ರತೆ, ಅಥವಾ ಅರಸರ ಮೈಸೂರಿನ ಆಶ್ರಿತಗಾನದ ಅಕರ್ಷಣೆ, ಅಥವಾ ವಿವರಿಸಲಾಗದ ಬೇರೇನೋ ಕಾರಣ ಚೌಡಯ್ಯನವರನ್ನು ಚಾವುಂಡೀಶ್ವರಿಯ ತಪ್ಪಲಿಗೆ ಒಯ್ದಿತು, ಬಿಡಾರಮ್ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ (೧೮೬೬-೧೯೩೧) ಗರಡಿಗೆ "ಎಸೆಯಿತು." ಅಂದಿನ ಗುರುಕುಲಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಿಟೀಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಆರಂಭವಾಯಿತು (೧೯೧೦). ಗಾಯನ, ವಾದನ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರನ್ನು ಅಸಾಧಾರಣ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದರು.

ಚೌಡಯ್ಯನವರ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಶಿಷ್ಯ ಪ್ರೊ ವಿ. ರಾಮರತ್ನಮ್ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ :
 "ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರದು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಪಾಠಕ್ರಮ. ಇದನ್ನು ಚೌಡಯ್ಯನವರೇ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ಸೀತಾರಾಹು ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎರಡನೆಯ ಸಂಗೀತ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಪೀಠದಿಂದ ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ (೧-೧೨-೧೯೫೯) : "ನನ್ನ ಪೂಜ್ಯ ಗುರುಗಳ ಸಂಗೀತ ಪಾಠಕ್ರಮವನ್ನು ನಾನು ಮತ್ತಾವ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಆರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾವಳಿಗಳನ್ನು

ಆಕಾರ ಉಕಾರಗಳನ್ನೂ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮೂಲಕ ಸ್ವರಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾದನಂತರವೇ ಅವರು ಪ್ರೌಢರಜನಿಗಳಾದ ಪರ್ಣ, ಕೃತಿ ಅಥವಾ ಪಲ್ಲವಿಗಳನ್ನು ಪಾಠಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು." ಮೂಲತಃ ಸಂಗೀತಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದು, ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ್ದ ಚೌಡಯ್ಯನವರು, ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಕಠಿಣತರ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಿಂದ, ಅವರಲ್ಲಿ ಪಾಠವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲೇ, ಒಮ್ಮೆ ಗುರುಗಳಿಗೇ ಪಕ್ಕ ವಾದ್ಯ ನುಡಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿತು."

ಧ್ವನಿವರ್ಧಕದ ಕೃತಕತೆ ರಂಗಪ್ರವೇಶಿಸಿರದಿದ್ದ ಆ ದಿನಗಳಂದು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಾಯಕನ ಶಾರೀರಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ಒಟ್ಟೇಲುನಾದ ಹೊಮ್ಮಿಸಿ ಬೈತಕ್ಕಿಗೆ ರಂಜನೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದೂ ಸಿಂಹಕಂಠಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಬಲಿಷ್ಠ ಶಾರೀರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟೇಲಿನ ಸಾಹಚರ್ಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಗಿಸುವ ಪರಿ ಏನು? ಚೌಡಯ್ಯನವರ ಸ್ವೋಪಜ್ಞ ಶಿಲ ಬುದ್ಧಿ ಚುರುಕಾದದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯೇ : "ಹಲಪು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿ ಏಳುತಂತಿಗಳ (೨ x ೩ + ೧ = ೭) ಒಟ್ಟೇಲನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ನುಡಿಸಬೇಡಿರಬೇಡಿ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಾದಿಯಾಗಿ ಮದ್ರಾಸಿನ ಸಂಗೀತ ಅಕಾಡೆಮಿಯಲ್ಲೂ ವಾದನವಾದಗಳಂಟಾದವು. ಆದರೆ ಚೌಡಯ್ಯನವರು ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ನಾದವನ್ನು ಶ್ರಾವಕರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನಂತರ ಶೇಷಣ್ಣನವರಂಥ ಮಹಾವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗಿ, ಈ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಏಳುತಂತಿಗಳ ಒಟ್ಟೇಲು ಅದ್ಭುತ ಕೊಡುಗೆಯೇ ಆಯಿತು" ಎಂದು ರಾಮರತ್ನಮ್ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಚೌಡಯ್ಯನವರು ಒದುಕೆ ಬಾಳಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಘನ ದಿಗ್ಗಜಗಳ ಜೊತೆ ನುಡಿಸಿ "ಸೈ ಭಲ" ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು: ಆರಿಯಾಕೂಡಿ, ಮುಸಿರಿ, ಮಹಾರಾಜಪುರಮ್ (ವಿಶ್ವನಾಥ ಅಯ್ಯರ್), ಜಿಎನ್‌ಬಿ, ಮಧುರೈಮಣಿ, ಚೆಂಬೈ, ಅಲತ್ತೂರು ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ಗಾಯಕರು ; ಟಿ.ಆರ್. ಮಹಾಲಿಂಗಮ್‌ರಂಥ ವೇಣುಗಾನಲೋಲ ; ಮೃದಂಗ ಮೇರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಪಾಲ್ವಾಚಿಮಣಿ, ಪಳನಿ ಮೊದಲಾದ ಅನದ್ಧ ಅತಿರಥ ಮಹಾರಥರು, ತಿಮಿಂಗಿಲಕ್ಕೆ ಸಾಗರ ಹೇಗೊ ಚೌಡಯ್ಯನವರಿಗೆ ಗಾನವಾರಿಧಿ ಹಾಗೆ. ಈ ನಾದಯೋಗಿಯ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾರಭಾರತೀ ಸಂಸ್ಥೆ ಇವರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ವಚನಗಾಯನ, ದಾಸರವದಗಳ ಹಾಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಗಾಯನ ಈ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಗೀತ ಸೃಷ್ಟಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತರಗತಿಯನ್ನು ವೇಗ ಲೆಂದು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಭಾಷೆ ದೇವಭಾಷೆಯೆನಿಸಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಆಗಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ನಿರೂಪಣಾ ದಾಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೇಶಭಾಷೆಗಳ ಬಳಕೆಯಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಾಷೆ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಆಗಾಧ ಕಂದರವಿತ್ತು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ಬಸವಣ್ಣ ಮೊದಲಾದ ವಚನಕಾರರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತಮೊದಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಿಂದ ಈ ಕಂದರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿದರು. ಪದ್ಯಗಂಧಿ ಗದ್ಯವೆನ್ನಬಹುದಾದ ವಚನಗಳನ್ನು ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು

ಹೇಳಿದರು. ಭಕ್ತಿ, ಭಕ್ತ, ಭವಿ, ಲಿಂಗ, ಮುಕ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ತತ್ವವಿಚಾರವನ್ನು ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರು. ಈ ವಚನಗಳೇ ಕನ್ನಡದ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಮುಂದೆ ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹರಿದಾಸರೂ ತಾವು ನಂಬಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ಮಾಧ್ವಮತ ತತ್ವಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಹರಿಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಸಾರದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಅವು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಆಗ್ರಹದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸ್ತುತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಮಾಧ್ವ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಅವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಪೂಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಹಾಡಿ ಹರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದರು. ಆ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿ ತತ್ವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಮಾಧ್ಯಮವ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅಪ್ರವಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದುವು. ಸಂಗೀತದ ಓನ್ನೆಲೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಕೇಳಲು ಹಿತವಾಗಿದ್ದು, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹಾಡಿ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಯಿತು. ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸುಲಭವಾದ ತಮ್ಮದೇ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಜನರು ದಾಸರ ಪದಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಂದೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು ; ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದರು. ಮಧ್ಯಮತದ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವವಾದ ದ್ವೈತತತ್ವ ಪ್ರರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮೂಡಿದ: 'ಎರಡೊಂದಾಗದು ರಂಗ | ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಎರಡೊಂದಾಗದು.' ಅತ್ಯ, ಪರಮಾತ್ಮ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ತತ್ವಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ, ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಐಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಗಹನ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರರಂದರದಾಸರು ಸರಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಭಕ್ತಿ-ಭಗವಂತರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಲೋಕಾನುಭವವನ್ನೂ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ-ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ದಯೆ-ಹೊಸ ಅರ್ಥಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜಜನ ವಾಚ್ಯವಾಗಲೀ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಲೀ ಸಂಗೀತದೊಡನೆ ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡಾಗ ಕೇಳುಗರ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮ ಅಗಾಧ: ಹೃದಯಸಂವಾದ. ಈ ವಚನ, ದಾಸರಪದ, ತ್ರಿಪದಿ, ಪಟ್ಟಿ, ಭಾವಗೀತೆ, ಜವನದಗೀತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಹಾಡುವಿಕೆಗೂ ಒಂದು 'ಶಿಸ್ತು' ಉಂಟು. ಆಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ, ಅರ್ಥ; ಆದಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ರಾಗದ ಸಂಯೋಜನೆ, ಸಮರ್ಥ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಲಯ-ಇವೆಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗಲೇ ಆ 'ಶಿಸ್ತು' ಏರ್ಪಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕರಗತವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಹಾಡುವಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದ ನೆಲಗಟ್ಟು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಆ ಮೂಲಕ ಶ್ರುತಿಚ್ಛಾಸನ ಲಯಚ್ಛಾಸನಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಚ್ಛಾಸನವೂ ಜೊತೆಗೂಡುತ್ತದೆ. ಹಾಡುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಸಂಯಮಗಳು ಕಂತಾಪೇ ಮೂಡಿಬರುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯಶಾಲೆಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಈ 'ಶಿಸ್ತು' ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಸಕ್ತರು ಈ ಅವಕಾಶದ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದೂ ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

29-6-1994 Wednesday 6-30 p.m.

ODISSI NRITYA by

Smt NUPUR CHATTERJEE of Bombay

Sponsored by Kannada and Culture